

Raportul Conferinței naționale

“Învățământul profesional dual – drumul de la idei la practică”

București, 21 iunie 2016

1. Introducere

Conferința națională *“Învățământul profesional dual – drumul de la idei la practică”* și-a propus să creeze cadrul necesar unui dialog de substanță privind documentul-concept *“Opțiunile de educație și formare profesională ale absolvenților de clasa a VIII-a”*, lansat spre dezbatere publică, pentru agrearea celei mai bune opțiuni de formare profesională a elevilor, care să asigure creșterea relevanței pregătirii profesionale pentru piața muncii. Documentul-concept, publicat pe site-ul Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice (MENCS) la adresa <http://edu.ro/index.php/articles/24393>, pe site-urile Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și tehnic (CNDIPT) la adresele: <http://www.tvet.ro> și www.alegetidrumul.ro, la secțiunea *Noutăți*, propune spre dezbatere opțiuni noi de formare profesională a elevilor prin definirea unui traseu complet de pregătire în sistem profesional-dual care:

- să asigure creșterea relevanței pregătirii profesionale pentru piața muncii;
- să permită elevilor continuarea studiilor și a pregătirii profesionale pentru nivelurile de calificare 4 – tehnician și 5 - tehnician superior.

În perioada 19 mai - 16 iunie 2016 a avut loc un amplu proces de consultare și de colectare a opiniilor și propunerilor tuturor factorilor interesați cu privire la modificările propuse prin documentul concept. Consultările s-au desfășurat atât la nivel regional, cât și la nivel național.

2. Obiectivele Conferinței

- **Prezentarea rezultatelor consultării** on-line și ale dezbaterilor regionale precum și a propunerilor unor organizații/ instituții care au formulat documente de poziție referitoare la elementele documentului-concept;
- **Agrearea opțiunilor pentru formarea în sistem profesional-dual** împreună cu reprezentanții partenerilor sociali și ai principalilor actori interesați la nivel național din mediul educațional, economic și societatea civilă;
- **Stabilirea**, împreună cu reprezentanții partenerilor sociali și ai principalilor actori interesați la nivel național din mediul educațional, economic și societatea civilă, a **măsurilor necesare, pentru implementarea sistemului de învățământ profesional-dual.**

3. Participanți

Reprezentanți ai:

- **Administrației Prezidențiale**
- **Ambasadelor:**
 - o Ambasada Elveției
 - o Ambasada Austriei-secția Comercială
 - o Ambasada Franței-serviciul economic
- **Ministerelor:**
 - o Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
 - o Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri
 - o Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice
 - o Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
 - o Ministerul Finanțelor Publice
 - o Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Social
- **Universităților:**
 - o Universitatea Politehnică din București
 - o Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA)
 - o Școala de Finanțe Publice și Vamă
- **Camerelor de Comerț:**
 - o Uniunea Camerelor de Comerț Bilaterale
 - o Camera de Comerț și Industrie a României
 - o Camera de Comerț și Industrie a Municipiului București
 - o Camera de Comerț Româno - Germană (AHK România)
 - o Camera de Comerț Bilaterală România – Austria
 - o Camera Franceză de Comerț și Industrie în România
 - o Camera de comerț româno - americană AmCham România
- **Sindicatelor:**
 - o Blocul Național Sindical
 - o Federația Sindicatelor din Educație "Spiru Haret"
 - o Sindicat Învățământ Preuniversitar Sector 6
 - o Confederația Sindicatelor Democratice din România
- **Patronatelor:**
 - o Confederația Patronală "Concordia"
 - o Asociația Oamenilor de Afaceri din România
 - o HORA - Organizația Patronală a Hotelurilor și Restaurantelor din Romania
 - o ROMALIMENTA
- **Societății civile, ONG-urilor:**
 - o Coaliția pentru Dezvoltarea României
 - o Asociația Clubul Liderii Mileniului 3
 - o Federația Națională a Asociațiilor de Părinți
 - o WorldSkills
 - o FUNDAȚIA WORLD VISION ROMANIA
 - o One research
- **Consiliilor Județene:**
 - o Consiliul Județean Mehedinți

- **Comitetelor sectoriale:**
 - o Comitetul sectorial Protecția mediului
 - o Comitetul Sectorial Metalurgia
 - o Comitetul Sectorial din Chimie și Petrochimie
- **Comaniilor:**
 - o OMV Petrom
 - o E.ON Servicii
 - o SC Kaufland România SA
 - o CER CLEANING EQUIPMENT SRL
 - o Schaeffler Romania
 - o ArcelorMittal Galați
 - o Continental România
 - o Robert Bosch SRL
 - o City Grill
 - o HR Management Club
 - o Telekom România
 - o Billa România SRL
 - o Delphi Diesel Systems Romania, Iași
 - o Ford România
 - o STAR TRANSMISSION
 - o S.C. EUROSPORT DHS S.A.
 - o Deutscher Wirtschaftsklub Siebenburgen / Marquardt Schaltsysteme S.C.S. Sibiu
 - o Regia Autonomă de Transport București
 - o SC Polipol Mobilă SRL
- **Altor organizații/structuri:**
 - o Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar
 - o Institutul de Științe ale Educației
 - o Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
 - o Asociația Constructorilor de Automobile din România – ACAROM
 - o Asociația Producătorilor de Materiale pentru Construcții din Romania
 - o Autoritatea Națională pentru Calificări
 - o Institutul de Cercetare a Calității Vieții
 - o Agenția de Dezvoltare Locală Oradea SA
 - o Centrul Român de Politici Europene
- **Inspectoratelor școlare:**
 - o Inspectoratul Școlar Județean Iași
- **Unităților școlare:**
 - o Școala Germană Kronstadt - DWK Fit for Future
 - o Dedienne Roumanie/Scoala Profesională Franceză din Făgăraș
 - o Liceul Tehnologic „Dimitrie Gusti”, București
 - o Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară „Dumitru Moțoc”, București
 - o Colegiul de Agricultură și Industrie Alimentară „Țara Bârsei”, Prejmer
 - o Colegiul Economic ”Costin C. Kirițescu”, București
 - o Colegiul Tehnic Media, București

4. Prezentări și dezbateri

4.1. Deschiderea conferinței

În deschiderea conferinței, **Ministrul Educației Naționale și Cercetării Științifice, domnul Adrian CURAJ**, a subliniat importanța lansării în dezbatere publică a documentului concept „*Opțiunile de educație și formare profesională ale absolvenților de clasa a VIII-a*”, care propune o abordare coerentă a traseelor de educație și formare profesională, constituind astfel o bază solidă de discuții cu toți factorii interesați.

Domnul ministru și-a exprimat satisfacția cu privire la gradul extrem de ridicat de interes al partenerilor sociali și al principalilor actori interesați la nivel național din mediul educațional, economic și societatea civilă, reflectat în numărul mare de documente de poziție și de răspunsuri formulate la chestionarul on line și a subliniat că este esențial ca soluțiile să fie identificate și deciziile să fie asumate împreună cu mediul de afaceri, mediul educațional și societatea civilă, astfel încât sistemul profesional-dual să devină funcțional.

Doamna Ligia DECA, Consilier de Stat, Departamentul Educație și Cercetare, din Administrația Prezidențială a precizat că, în viziunea președinției României, reprezintă o prioritate dezvoltarea și implementarea unui învățământ profesional-dual coerent și funcțional, în care responsabilitățile instituționale sunt clar stabilite și asumate; aceste demersuri se integrează în proiectul național *România educată*, al Președintelui României, care reprezintă începutul reșezării societății pe valori, dezvoltarea unei culturi a succesului bazată pe performanță, muncă, talent, onestitate și integritate. Doamna consilier a subliniat importanța corelării inițiativelor în domeniul formării profesionale a tinerilor de la nivelul ministerului educației și al ministerului muncii precum și cu inițiativa inter-guvernamentală „*Garanția pentru tineri*”. De asemenea, a menționat faptul că există în prezent în România un număr semnificativ de exemple de bună practică în domeniu (Școala Germană Kronstadt, Școala Concordia). Doamna consilier a menționat faptul că, pentru dezvoltarea unui învățământ profesional-dual funcțional, trebuie să se țină cont de contextul socio-economic foarte divers la nivel național în care coexistă companii foarte diferite ca mărime și putere economică și a subliniat importanța fundamentală a câștigării încrederii în certificatele de calificare profesională dobândite de absolvenți.

Doamna Violeta ALEXANDRU, Ministru pentru Consultare Publică și Dialog Civic a apreciat procesul complex de consultare publică și a evidențiat faptul că este important ca rezultatul consultărilor să fie legitimat prin acte normative și a menționat că modul în care a fost organizat și s-a desfășurat procesul de consultare publică constituie un exemplu de bună practică la nivelul guvernului. Doamna ministru a precizat că este esențial ca toți factorii interesați să se simtă parte din proces și că deciziile luate trebuie să se fundamenteze pe opiniile celor consultați. De asemenea, a menționat că discuțiile trebuie să fie orientate spre găsirea de soluții la problemele identificate precum și faptul că este important ca toți cei care au luat parte la procesul de consultare să fie informați cu privire la deciziile finale.

Doamna Monica Cristina ANISIE, Secretar de Stat, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice (MENCS) și-a exprimat regretul că o generație a pierdut șansa de a beneficia de implementarea sistemului de învățământ profesional dual. Consideră că pentru a ajunge la un rezultat temeinic, este nevoie de orientare și consiliere educațională. De asemenea, a subliniat faptul că punctele forte ale proiectului supus dezbaterii publice sunt flexibilitatea între rute, posibilitatea de revenire în sistemul educațional sau de integrare pe piața muncii în diferite momente ale parcursului de pregătire profesională. Punctul de vedere al doamnei secretar de

stat este că acest document are valoare atâta timp cât partenerii sociali, companii, unități de învățământ se implică activ, pentru a defini documentul final. Acest proces de consultare e necesar să se finalizeze favorabil atât pentru elevi, profesori, companii, dar mai ales pentru școală.

Doamna Gabriela Liliana PETRE, Director, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) a menționat faptul că este pentru prima oară când Ministerul Educației organizează o consultare națională pe această temă și a subliniat importanța pe care un astfel de proces de consultare o are pentru ca soluțiile identificate și deciziile luate să fie rezultatul contribuției tuturor factorilor interesați. Doamna director a evidențiat faptul că dezvoltarea sistemului de învățământ profesional-dual este în deplină consonanță cu dezvoltările europene în domeniul formării profesionale, prezentate în documentele europene: *Comunicatul de la Bruges privind intensificarea cooperării europene în domeniul educației și formării profesionale pe perioada 2011-2020* (2010), *Regândirea educației: investiții în competențe pentru rezultate socio-economice mai bune* (2012), *Alianța Europeană pentru Ucenicie* (2013), *Comunicatul de la Riga* (2015), *Noua Agendă pentru competențe* (2016). Doamna director a subliniat importanța stabilirii și agreării unui cadru de reglementare și a unor responsabilități clare, necesitatea implicării active a partenerilor sociali, a facilitării implicării operatorilor economici precum și a dezvoltării unui mecanism funcțional și eficient de stabilire a necesarului de calificări.

Domnul Ministru Adrian Curaj a anunțat că, pentru eficientizarea procesului de comunicare cu toți factorii interesați, pe noul site al Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice vor fi publicate datele de contact ale persoanelor din MENCȘ și CNDIPT care pot furniza informații pe tema învățământului profesional-dual și a precizat că procesul de consultare publică derulat în perioada 19 mai – 16 iunie 2016 a fost coordonat cu succes de CNDIPT.

Domnul Florin MĂRGINEAN, Șef serviciu Planificare, Dezvoltare Ofertă Educațională, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) a prezentat rezultatele consultării publice privind „*Opțiunile de educație și formare profesională ale absolvenților de clasa a VIII-a*”. Printre primele observații pe care domnul Mărginean le-a făcut în prezentarea sa, au fost cele legate de faptul că participanții au evidențiat principalele probleme și au reușit să înțeleagă profund nevoile. Modalitățile de consultare au fost: consultare prin întâlniri regionale - 846 participanți, 918 respondenți la chestionar, consultare on-line - 418 respondenți la chestionar, consultare prin intermediul unor documente de poziție transmise de către o serie de parteneri în educație și formare profesională - 9. În cadrul prezentării sale, domnul Mărginean a subliniat diversitatea profilului respondenților, precizând care au fost categoriile de invitați care și-au adus contribuția în cadrul dezbaterilor: parteneri sociali (consorții, patronate, sindicate, camere de comerț, ONG-uri, operatori economici și instituții de învățământ). Toate categoriile instituționale apreciază în procent de peste 79%, cu calificativele în mare și foarte mare măsură, oportunitatea programelor de formare în sistem profesional - dual în România. De asemenea, au fost menționate o serie de riscuri care îl privesc pe elev și asupra cărora există consens (*schimbări la nivelul companiei care nu îi permit absolventului angajarea, salariu nemotivant după absolvire, tentația unui loc de muncă în străinătate*), dar și aspecte asupra cărora nu s-a identificat un acord majoritar (*specializare timpurie în detrimentul unei culturi generale mai largi în domeniu, specializare îngustă determinată de pregătirea practică la locul de muncă, demotivarea pentru continuarea studiilor*). Analiza a avut în vedere riscurile la care sunt supuși angajatorii în cadrul implementării sistemului dual: *capacități financiare limitate de a investi în formarea elevilor, capacități limitate de pregătire a angajaților*

implicați în formare, nivel scăzut de retenție a absolvenților, perioade de recesiune care pot afecta susținerea fluxului de investiție în formare, schimbări neașteptate în piață care necesită reorganizarea necesarului de calificări/locuri de muncă, schimbări în politica managerială a companiei.

Din analiza prezentată de domnul Mărginean rezultă o serie de elemente pe care traseul continuu de pregătire profesională pentru nivelurile 4 și 5 trebuie să le asigure: *posibilități de transfer între programele de formare în sistem profesional-dual și învățământul liceal/postliceal* (opinia a 62,55% dintre respondenți), *posibilități de echivalare a studiilor între diferitele sisteme de educație și formare* (opinia a 55,13%, dintre respondenți), *disponibilitatea de echivalare a studiilor între diferitele sisteme de educație și formare* (opinia a 30,13% dintre respondenți), *posibilitatea de evaluare, validare, recunoaștere și certificare a competențelor dobândite în alte contexte decât cele formale.*

Analiza surprinde faptul că opinia a 81%, dintre respondenți este că responsabilitatea pentru inițierea programului de formare pentru nivelurile 3 și 4 trebuie să aparțină unităților de învățământ în parteneriat cu agenții economici, iar opinia a 77% dintre respondenți este că responsabilitatea pentru inițierea programului de formare nivel 5 trebuie să aparțină unităților de învățământ în parteneriat cu agenții economici.

Domnul Mărginean desprinde din analiză următoarele măsuri ce trebuie avute în vedere pentru implementare: metodologie de organizare și funcționare, facilități acordate agenților economici, reglementări privind facilități pentru elevi, reglementări privind asigurarea calității, reglementări privind certificarea formatorilor, a tutorilor, a coordonatorilor de practică.

Documentele de poziție primite până în data de 16 iunie sunt în număr de 9, dar în Raportul final al consultărilor se vor adăuga și cele trimise ulterior acestui termen pentru a avea imaginea clară a inputului dat de factorii implicați.

Domnul Dumitru Costin, președinte al Blocului Național Sindical, a făcut câteva recomandări cu caracter general, recomandări care vin dintr-o experiență de 6 ani, din interacțiunea cu elevii din școli. Domnul Costin, prin organizația pe care o reprezintă, și-a anunțat preocupările legate de prezentul și viitorul pieții muncii din România. Observând prezentarea concluziilor desprinse din amplul demers de analiză ca urmare a consultărilor, consideră că ar fi trebuit avute în vedere unele observații. Prima dintre acestea este aceea că nu este evidentă implicarea și inputul pe care l-au dat beneficiarii direcți – elevii. Al doilea aspect, consemnat de domnul Costin, privește mediul de business, camerele de comerț, care după părerea sa, se implică insuficient. O altă observație a domnului Costin privește procesul de consultare a tânărilor abia în clasa a VIII-a, care din punctul său de vedere este unul extrem de tardiv, ar trebui ca procesele de evaluare a potențialului individual al tânărilor să înceapă mult mai devreme. Ar trebui, de asemenea, ca tinerii să fie evaluați și să identificăm de la vârste mai fragede potențialul lor, capacitățile și abilitățile lor. Obiectul discuțiilor din cadrul conferinței reprezintă, în opinia domnului Costin, un proces important de reformă în sistemul educațional din România. Consideră necesară introducerea unui mecanism fiscal de stimulare a mediului de afaceri astfel încât să cointeresăm companiile și să le apropiem de școală, încurajând o finanțare mixtă a sistemului educațional.

Doamna Monica Nicolici, reprezentat **OMV România**, a adresat felicitări menționând faptul că este pentru prima dată în istoria sistemului de educație din România când se organizează o dezbatere publică foarte aproape de ceea ce ar trebui să fie o dezbatere publică reală. Mesajul pe care a dorit să-l lanseze a fost adresat angajatorilor din România care susțin educația profesională, care în acest

moment trebuie să devină conștienți de responsabilitatea socială pe care o au, care trece de interesul punctual al unei companii, atunci când vorbim de pregătirea viitorilor meseriași din această țară; educația profesională trebuie privită ca un bun al societății considerând perspectiva socială, economică, chiar și politică. Pentru că un astfel de demers cu siguranță va avea niște decizii politice de luat și aici va fi nevoie, cu siguranță, de un angajament. Interlocutoarea a lansat o provocare angajatorilor din România, aceea de a fi o voce puternică în fața politicului, pentru a beneficia de schimbările scontate, altfel educația profesională se va transforma în ceva prea complex ca să fie eficient. În final a fost adresată o întrebare domnului ministru Adrian Curaj, care a vizat indentificarea argumentelor care au fost la baza transformării învățământului profesional în învățământ profesional - dual. Acest aspect reprezintă, din punctul de vedere al doamnei Nicolici, o foarte mare presiune exercitată asupra angajatorilor, înseamnă că toți angajatorii din România să ofere practică tuturor elevilor din învățământul profesional.

Domnul Ministru Adrian Curaj a răspuns observațiilor făcute de domnul Dumitru Costin, dorind să precizeze faptul că abordarea, în cadrul procesului de consultare publică, a fost incluzivă, elevii au fost implicați, părerea lor fiind preluată din discuțiile cu ei, elevii fiind permanent în circuitul informațional. În egală măsură au fost implicate și sindicatele, a căror contribuție este apreciată, la fel ca și cea a companiilor private. Răspunzând la întrebarea adresată de doamna Mona Nicolici, domnul ministru a precizat că inițiativa de a implementa învățământul profesional - dual vine dintr-o serie de studii demarate de Blocul Național Sindical, din observațiile primite din partea companiilor private, din analizele de angajabilitate a celor care finalizează învățământul profesional și a celor care termină liceele tehnologice. Având toată această informație disponibilă, Ministerul Educației a considerat oportun să răspundă corespunzător dinamicii extraordinare în care se află piața muncii.

4.2. Concluziile dezbaterilor din ateliere și măsurile identificate

Au fost organizate 4 ateliere de lucru.

Atelierul 1 - *Acces și rute de continuare a studiilor/trasee profesionale pentru absolvenții de clasa a VIII-a; Oferta de formare în sistem profesional-dual*

Atelierul 2 - *Guvernanța - responsabilități instituționale pentru inițierea și organizarea programelor de formare în sistem profesional-dual*

Atelierul 3 - *Asigurarea calității formării profesionale la nivelul operatorului economic; Certificarea calificărilor*

Atelierul 4 - *Finanțarea programelor de formare în sistem profesional-dual - partajarea costurilor de formare profesională și facilități pentru elevi și operatori economici*

Atelierul 1 - Acces și rute de continuare a studiilor/trasee profesionale pentru absolvenții de clasa a VIII-a; Oferta de formare în sistem profesional-dual

Moderator: Magda BALICA, Director adjunct, Institutul de Științe ale Educației

Raportor: Mihail CAZACU, Director WorldSkills

Persoane suport: Andreea Luciana ION, Carmen RĂILEANU – Inspector de specialitate CNDIPT

Vorbitori:

Alexandru BLEMOVICI – Director general, Schaeffler România

Anca HOCIOTĂ – Camera de Comerț Româno – Germană (AHK România)

Alina BRATU – Country communication manager, CONTINENTAL Timișoara

Atelierul 1 a propus următoarele teme de dezbatere legate de acces și trasee profesionale pentru absolvenții de clasa a VIII-a:

- identificarea modului în care sunt organizate *rutele de acces*
- identificarea *rutelor de continuare* a studiilor, a traseelor profesionale pentru absolvenții clasei a VIII-a, *durata acestora și ponderea* pe care fiecare dintre programele respective o împarte între *cultură generală, formare în școală și formare în întreprindere*, în cadrul sistemului profesional dual.

Concluziile agreate în cadrul atelierului au fost următoarele:

- Necesitatea elaborării unei strategii de dezvoltare economică și socială la nivel național;
- Dezvoltarea parteneriatelor public-privat astfel încât mediul privat să poată contribui la implementarea obiectivelor educației;
- Promovarea învățământului profesional – dual cu scopul de a schimba mentalitățile actuale privind formarea profesională și de a crește atractivitatea învățământului profesional și tehnic, în comparație cu învățământul teoretic;
- Îmbunătățirea mecanismelor de corelare a ofertei școlare cu cererea pieței muncii; în cazul cererii mari a pieței muncii pentru anumite calificări pentru care interesul elevilor este redus, oferirea unor avantaje suplimentare (de ex. burse mai mari etc.) pentru elevii care optează pentru programele de formare profesională respective;
- Organizarea rutelor profesionale duale cu un număr de ore de practică mai mare și care să nu creeze concurență în interiorul sistemului (între învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional-dual);
- Nevoia ca nivelul calificării absolventului să reflecte nivelul de calificare al Cadrului Național al Calificărilor (CNC) ;
- Elaborarea unor standarde de ore de practică pentru fiecare nivel CNC: număr de ore de pregătire practică stabilit pentru fiecare nivel de calificare CNC și care să fie identic pentru rutele educaționale care se finalizează cu respectivul nivel de calificare;
- Mobilitatea între rutele de formare să se realizeze prin susținerea și absolvirea unor diferențe (teorie și practică);
- Nevoia de intervenție pe curricula gimnazială, suplimentând prin consilieri și orientare profesională temeinică în rândul elevilor și al părinților;

- Dezvoltarea curriculei adaptată noilor tehnologii;
- În cadrul atelierului au fost lansate următoarele propuneri:
 - o acordarea nivel CNC 2 pentru absolventul liceului tehnologic în cazul în care se păstrează numărul actual de ore de pregătire practică prevăzut în planurile cadru, având ca argument eliminarea concurenței inegale cu ruta de formare prin învățământul profesional din punct de vedere al pregătirii practice (care ar trebui să fie echivalent pentru același nivel de calificare, indiferent de ruta pe care a fost obținut);
 - o păstrarea nivelului de calificare CNC 4 pentru ruta liceului tehnologic, cu condiția majorării numărului de ore de practică care ar conduce la prelungirea duratei liceului tehnologic de la 4 ani la 5 ani și finalizarea cu Bacalaureat profesional;
 - o păstrarea nivelului de calificare CNC 4 pentru ruta liceului tehnologic, cu condiția majorării numărului de ore de practică prin ore suplimentare de practică în timpul vacanței de vară;
 - o Introducerea, începând cu clasa a VII-a, a unei rute de pre-profesionalizare (familiarizarea elevilor cu traseele profesionale).

Principalele măsuri propuse de participanți_:

- **pe termen scurt** (până la 1 septembrie 2016)
 - o Revizuirea curriculumului pentru orientare și consiliere profesională din învățământul gimnazial, profesional și liceal, integrarea la diverse discipline a temelor și metodei dezvoltate prin proiectul JOBS;- **MENCȘ**
- **pe termen mediu:**
 - o Dezvoltarea unui mecanism de promovare a învățământului profesional cu scopul de a schimba mentalitățile actuale privind formarea profesională – **MENCȘ și CNDIPT, cu sprijinul agenților economici interesați**;
 - o Revizuirea curriculumului din IPT în vederea asigurării corelării cu dezvoltarea tehnologiilor actuale - **CNDIPT**;
 - o Analiza calificărilor și revizuirea numărului de ore de pregătire practică pentru traseul de formare profesională prin liceu (inclusiv stagiile de pregătire practică după clasa a X-a) pentru asigurarea relevanței calificărilor pentru nivelurile de calificare posibil de a fi obținute – **MENCȘ și CNDIPT**;
 - o Stabilirea prin planul de școlarizare aprobat la nivelul fiecărui județ începând cu anul școlar 2017-2018, a unei distribuții a numărului de locuri pentru absolvenții învățământului gimnazial de 60% pentru învățământul liceal, filiera tehnologică și pentru învățământul profesional-dual și de 40% pentru învățământul liceal filierele teoretică și vocațională – **MENCȘ**.

Atelierul 2 - Guvernanța - responsabilități instituționale pentru inițierea și organizarea programelor de formare în sistem profesional-dual

Moderator: Zoica Elena VLĂDUȚ, CNDIPT

Raportor: Silvia Trancă – Director Consiliul Județean Mehedinți

Persoane suport: Mihaela ȘTEFĂNESCU, Iuliana STANA – CNDIPT

Vorbitori:

Teodora TAROG – Director, SC DEDIENNE ROUMANIE SRL Făgăraș

Cristina GHEORGHE – Director Resurse Umane, BILLA România SRL

Delia UNGUR – Director, Agenția de Dezvoltare Locală Oradea SA

Atelierul 2 a propus următoarele teme de dezbatere legate de guvernanța sistemului:

- Inițierea programului de formare - recrutarea elevilor pentru pregătirea în sistem profesional-dual;
- Tipul de contract ce va fi utilizat pentru reglementarea relației dintre elev, școală și companie;
- Calificări – curriculum;
- Reglementări specifice.

Pentru fiecare temă s-a propus să fie definite instituțiile implicate, responsabilitățile, nivelurile guvernantei și descrierea procesului.

Concluziile agreate în cadrul atelierului au fost următoarele:

- Necesitatea orientării și consilierii profesionale timpurii, sistematice și de calitate a elevilor, precum și consilierea părinților sunt esențiale pentru succesul implementării programelor de formare în sistem profesional-dual;
- Necesitatea inițierii programelor de formare de către companii împreună cu unitatea de învățământ și analiza propunerilor la nivel local și regional de către Consorțiul regional și CLDPS pentru optimizarea rețelei de unități de învățământ furnizoare de pregătire în sistem dual; identificarea de modalități de implicare a Camerelor de Comerț și Industrie și a altor actori interesați;
- Necesitatea flexibilității contractelor care vor fi adoptate pentru a reglementa formarea în sistem dual;
- Necesitatea introducerii unui contract nou între operatorul economic, școală și elev care trebuie să cuprindă foarte clar responsabilitățile părților, inclusiv ale cursantului pe parcursul formării, să nu includă prevederi din legislația muncii, să se mențină forma de motivare a elevilor prin burse. Contractul trebuie să conțină clauze care să prevadă posibilitatea de diminuare a bursei în cazul absențelor elevilor, de recuperare a pregătirii practice la care s-a absentat, de asemenea ce se întâmplă în cazul în care un elev nu este evaluat corespunzător de către companie;
- Flexibilizarea și scurtarea procesului de validare/aprobare a calificărilor, a standardelor de pregătire profesională și a curriculumului;
- Organizarea pregătirii practice, în cadrul companiilor, cu un număr mai mic de elevi.

Principalele măsuri propuse de participanți:

- **pe termen scurt** (până la 1 septembrie 2016)
 - o reactualizarea ROFUIP în sensul modificării structurii Consiliului de Administrație al unității de învățământ, prin includerea unui reprezentant al mediului economic – **MENCȘ**;

- **pe termen mediu:**
 - o centralizarea nevoii de calificări pe o perioadă de 3-5 ani - **Consortiile Regionale;**
 - o modificarea legislației privind organizarea și funcționarea CCI - **Camerele de Comerț și Industrie;**
 - o elaborarea și actualizarea periodică a unei baze de date cu companiile care pot asigura stagii de pregătire practică pentru elevi și profesori - **Camerele de Comerț și Industrie;**
 - o elaborarea metodologiei de recrutare, selecție a elevilor pentru nivelurile 4 și 5 din IPT- **MENCȘ și CNDIPT;**
 - o elaborarea metodologiei de formare continuă a profesorilor din IPT pentru stagii profesionale în companii (programe de 40 de ore pentru profesori, realizate cu o periodicitate de 1-2 ani, incluse în Oferta de programe de formare continuă a MENCȘ)-**MENCȘ și CNDIPT;**
 - o crearea unui Centru Național de Formare Continuă pentru Profesori, cu filiale regionale, pe domenii profesionale – **CNDIPT;**
 - o elaborarea unui nou tip de contract care să motiveze elevul și să conțină următoarele elemente: protecția muncii, condiții de acordare a bursei și a bursei suplimentare, situații în care elevul nu mai este acceptat să facă practică într-o companie, criterii de evaluare, recuperarea orelor de practică neefectuate, motivarea absențelor, tutori autorizați – **grup de lucru**
 - o elaborarea metodologiei de înregistrare a unei calificări în RNC- **ANC, MENCȘ, CNDIPT;**
 - o consilierea și orientarea de calitate și continuă a elevilor în carieră - **MENCȘ, CNDIPT.**

Atelierul 3: Asigurarea calității formării profesionale la nivelul operatorului economic; Certificarea calificărilor

Moderator: Dana Carmen STROIE, CNDIPT

Raportor: Elena LASLU – Președinte, Federația Patronatelor de Mediu din Industrie

Persoane suport: Camelia GHEȚU, Angela POPESCU - CNDIPT

Vorbitori:

- **Constanța MIHĂILĂ – Vicepreședinte, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP)**
- **Carmen BRICIU - Consilier, Direcția Politici de Ocupare, Competențe și Mobilitate Profesională, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice**
- **Uwe KANDO – Responsabil Formare, Schaeffler România**

Atelierul 3 a propus următoarele teme de dezbatere legate de asigurarea calității programelor de formare profesională pentru dobândirea competențelor și pentru recunoașterea națională a certificatelor de calificare profesională:

- condițiile care trebuie îndeplinite de operatorii economici implicați în pregătirea practică a elevilor din învățământul profesional-dual, pentru nivelurile 3, 4 și 5 ale CNC;

- responsabilitățile instituționale pentru:
 - o autorizarea/acreditarea operatorilor economici implicați în pregătirea practică a elevilor (elaborarea de standarde de autorizare/acreditare, a *Metodologiei de autorizare/acreditare*, constituirea și gestionarea *Registrului evaluatorilor*, evaluarea operatorilor economici în vederea autorizării/acreditării etc.);
 - o monitorizarea calității formării profesionale care se desfășoară la operatorii economici;
 - o formarea tutorilor din partea operatorilor economici care coordonează pregătirea practică a elevilor.
- responsabilitățile instituționale privind evaluarea și certificarea competențelor dobândite de elevi în cadrul programelor de formare profesională din învățământul profesional - dual, pentru nivelurile 3, 4 și 5 ale CNC;
- autoritatea competentă pentru certificarea calificărilor din învățământul profesional -dual, pentru nivelurile 3, 4 și 5 ale CNC.

Concluziile agreeate în cadrul atelierului:

I. Asigurarea calității formării profesionale la operatorul economic

– Autorizarea/acreditarea realizată de ARACIP pentru fiecare program din învățământul profesional - dual este suficientă în condițiile în care noile Standarde de autorizare/acreditare (în prezent în discuție publică) vor conține cerințe de calitate referitoare la învățarea la locul de muncă în cadrul operatorului economic.

Unitățile de învățământ care au calificări acreditate și doresc să furnizeze programe formare în sistem profesional – dual își păstrează acreditarea, iar prin evaluare externă se va asigura verificarea periodică a calității acestor programe de formare în sistem profesional - dual.

– Formarea tutorilor din companii care coordonează pregătirea practică a elevilor este necesară.

– Monitorizarea procesului de pregătire practică din companii de către reprezentanți ai mediului de afaceri, partenerilor sociali.

II. Asigurarea calității examenului de certificare a calificării profesionale

– Actuala Metodologie de certificare a calificării profesionale, pentru învățământul profesional este, în mare măsură adecvată, cu următoarele propuneri:

- introducerea pe termen mediu a unei probe scrise, *unitară la nivel național, care să completeze probele practică și orală existente;*

- îmbunătățirea mecanismului de monitorizare a certificării calificării prin implicarea mediului de afaceri, a partenerilor sociali.

– Partajarea responsabilității pentru evaluarea și certificarea competențelor dobândite de elevi în cadrul programelor de formare profesională în sistem profesional dual între operatorii economici și unitățile de învățământ – *se regăsește în actuala Metodologie pentru certificarea competențelor profesionale pentru învățământul profesional (aplicabilă din anul școlar 2016-2017)*

– Introducerea unui examen intermediar la mijlocul programului de formare, care să vizeze competențele de bază, unitar pe domeniu de calificare, la nivel național. Acest examen va fi coordonat la nivel național de o structură care să cuprindă reprezentanți ai mediului de afaceri/sectorului și ai sistemului de învățământ. Examenul va fi susținut la nivel național, unitar, astfel încât să poată fi asigurată comparabilitatea rezultatelor.

Alte elemente importante pentru îmbunătățirea calității învățământului profesional – dual

- Monitorizarea inserției absolvenților;
- Promovarea învățământului profesional – dual cu scopul de a schimba mentalitățile actuale privind formarea profesională;
- Dezvoltarea unor materiale de învățare/manuale școlare.

Principalele măsuri propuse de participanți:

- pe termen scurt (până la 1 septembrie 2016)

- Revizuirea Standardelor de autorizare/acreditare (în prezent în discuție publică), prin includerea unor cerințe de calitate referitoare la învățarea la locul de muncă în cadrul operatorului economic.

- pe termen mediu

- Revizuirea Metodologiei de certificare a calificării profesionale, pentru învățământul profesional în vederea:
 - introducerii unei probe scrise, unitară la nivel național, care să completeze probele practică și orală existente;
 - îmbunătățirii mecanismului de monitorizare a certificării calificării prin implicarea mediului de afaceri, a partenerilor sociali.
- Introducerea unui examen intermediar la mijlocul programului de formare, care să vizeze competențele de bază, pe domeniul de calificare. Acest examen va fi coordonat la nivel național de o structură care să cuprindă reprezentanți ai mediului de afaceri/sectorului și ai sistemului de învățământ. Examenul va fi susținut la nivel național, unitar, astfel încât să poată fi asigurată comparabilitatea rezultatelor.
- Formarea tutorilor din companii care coordonează pregătirea practică a elevilor.
- Monitorizarea procesului de pregătire practică din companii de către reprezentanți ai mediului de afaceri, partenerilor sociali.

Atelierul 4 - Finanțarea programelor de formare în sistem profesional-dual - partajarea costurilor de formare profesională și facilități pentru elevi și operatori economici

Moderator: Ildiko PATAKI, CNDIPT

Raportor: Daniel VULEA, S.C. EUROSPORT DHS S.A.

Persoane suport: Felicia Ioana SĂNDULESCU, Gabriel Alexandru RADU, CNDIPT

Vorbitori:

- **Dan BRUMBOIU, Director, SC Polipol Mobila SRL, Foieni, județul Satu-Mare**
- **Mona NICOLICI, Head of Sustainability, OMV Petrom**

Atelierul 4 și-a propus următoarea abordare:

Am pornit de la evidența unanim acceptată că „Un singur lucru este mai scump decât investiția în educație, și anume să NU investești în educație!” – cu o posibilă economie pe termen scurt, însă cu certe rezultate negative pe termen mediu și lung!

În condițiile unui PIB/locuitor sub media EU și cu investiții publice în educație de numai 3% din PIB, mult sub media Europeană (UE-28) de 4,9% (conform datelor Eurostat pentru anul 2014), este o sarcină dificilă identificarea surselor de finanțare pentru noile forme de calificare, care să includă în mod transparent costurile partajate.

Atelierul 4 și-a propus inventarierea elementelor fundamentale privind finanțarea programelor de formare în sistem profesional-dual, **construind pe rezultatele și concluziile deja centralizate ale consultărilor regionale, bine fundamentate pe experiența deja consolidată a participanților care sunt implicați direct în diferitele forme de calificare profesională cu elemente de dual.**

Participanții – reprezentanți ai diferitelor categorii de parteneri – **au fost invitați să argumenteze nevoia diferitelor tipuri de investiții și modalități de partajare a costurilor.**

S-a solicitat **exemplificarea concretă a costurilor, pe baza evidențelor** celor care deja implementează diferitele programe de formare profesională cu elemente de dual.

Participanții au fost invitați să propună soluții fezabile de **vizualizare a costurilor în contabilitate**, și documentarea acestora în cadrul bugetului total al părților implicate în gestionarea schemei de formare profesional-dual, pentru categoriile de cheltuieli necesare.

Participanții au fost invitați să formuleze opinii, pe baza experienței concrete, **privind patru tipuri de costuri**, diferențiate între ele (categoriile fiind rezultatul dezbaterilor regionale), astfel:

SUBVENȚII PENTRU ELEVI - transport, cazare, masă, bon de masă „la purtător”, bursă profesională de participare și de merit.

COSTURI COMPONENTA COMPANIE - cu facilități fiscale pentru achiziții speciale de echipamente cu destinația educație și altele.

COSTURI COMPONENTA ȘCOALĂ - Costuri de personal – maestru / profesor instructor, în cooperare cu tutorele.

COSTURI COMPONENTA NAȚIONALĂ – la nivel de program, pentru implementarea acestuia; costuri de promovare, marketing – campanie națională coordonată.

Concluziile agreate în cadrul atelierului au fost următoarele:

Principiu pentru revizuirea costurilor:

Costurile pentru educație să fie considerate **INVESTIȚIE, pe TERMEN LUNG în resursa umană;**

COSTURI COMPONENTA NAȚIONALĂ și modificări legislative

- Privind finanțarea din partea autorităților locale - se recomandă elaborarea unui set de propuneri pentru politicile publice la nivel local cu privire la susținerea învățământului profesional;
- Utilizarea bugetului asigurărilor de șomaj pentru anumite tipuri de cheltuieli, având în vedere rolul educației și formării profesionale pentru prevenirea șomajului;
- Investiții în formarea resursei umane (tutorii din companii, profesorii din școli) având în vedere nevoile de actualizare a competențelor; se remarcă nevoia de co-formare a părților implicate în dual, atât în companii (pentru profesori), cât și în școli (pentru tutori), precum și formarea în echipă de alți specialiști;

- Eliminarea restricțiilor pentru implicarea specialiștilor din firme în predarea unor ore în școli: revizuirea sistemului de plată cu ora pentru stimularea implicării specialiștilor din firme (în Germania este o onoare și recunoaștere publică dacă poți preda în școală!);
- Să ne uităm și la ce finanțare trebuie să asigure statul. Să nu uităm rolul statului; nu peste tot sunt condiții de dual cu parteneri care se pot angaja la partajarea contribuțiilor. Este necesar să se facă o analiză cu segmentare pentru condiții diferite în funcție de mărimea localității, mediul rezidențial, mărimea și capacitatea financiară a firmelor locale etc., pentru a se asigura dobândirea unei calificări și acolo unde nu există condițiile pentru implementarea schemei de dual, fără riscul compromiterii acestui concept;
- Componenta de promovare este foarte importantă pentru acces și performanță. Se recomandă organizarea de concursuri de meserii (nivel local, național, european, internațional);
- POCU ar trebui să asigure finanțare pentru acreditarea firmelor ca furnizori de formare. Ar trebui avut în vedere un sistem de acreditare adecvat pentru cerințele formării profesionale inițiale într-un sistem dual funcțional;
- **Constientizarea interesului general: costurile cu formarea sunt o investiție pe termen lung, care servește unui interes general, nu o cheltuială generatoare de profit;**
- Concentrarea investițiilor în dezvoltarea / reabilitarea de centre de formare / campusuri mari – inclusiv prin proiecte cu finanțare din POR;
- O propunere pe termen lung este constituirea unui fond pentru educație și formare profesională la nivel național, din contribuții din partea companiilor. Un sistem funcțional va trebui să asigure utilizarea corectă a acestui fond, care poate fi constituit doar după documentarea eficienței sistemului de formare.

SUBVENȚII PENTRU ELEVI – propuneri de modificări legislative

- Asigurarea suportului financiar pentru cazare, transport de la domiciliu și transport local, masa pentru fiecare elev, pentru a permite mobilitatea în vederea obținerii calificării; aceste costuri trebuie să fie alocate elevului după principiul „banul urmărește elevul”, pentru a putea asigura șansa fiecărui elev de a obține calificarea dorită, compatibilă cu abilități, dar și cu șanse de angajare. Această condiție ar permite elevilor din zone fără o ofertă de calificări diversificată, să obțină o calificare prin mobilitate. În această situație se află toți elevii cu excepția celor din orașe reședință de județ.
- Bursele profesionale de 200 lei/ lună și bursele suplimentare oferite de agenții economici, ar trebui crescute progresiv pe parcursul celor 3 ani de școală, condiționat de rezultate și performanță.

COSTURI COMPONENTA COMPANIE

Cheltuielile suportate de firme sunt semnificative: cca. 200 euro/elev/lună (cheltuieli de cazare, transport, masă, echipamente de lucru, burse, tutori, materie primă) la care se adaugă costurile pentru dotarea cu echipamente, uzura și amortizarea acestora);

Având în vedere efortul financiar conform celor mai sus menționate (pe baza estimărilor exprimate de firmele participante la lucrările atelierului) au fost avansate următoarele propuneri de modificări legislative:

- Scutire de TVA pentru echipamentele achiziționate pentru activitățile de educație și formare profesională în cadrul firmei (ca activități care nu sunt producătoare de profit); TVA zero pentru echipamente donate școlilor;

- Același regim de scutire de taxe pentru cheltuielile realizate în cadrul companiei (dotări, amenajări etc), cu regim special, de deservire a procesului de educație și formare profesională;
- Scutire de taxe pentru bursele/alte tipuri de remunerații acordate elevilor de către companii;
- Deductibilitatea cheltuielilor cu formarea profesională a elevilor (în prezent, codul fiscal acordă deductibilitate doar pentru formarea salariaților);
- Soluțiile utilizate în prezent de angajatori pentru dotarea școlilor sunt de sponsorizare. Normal ar fi să existe posibilitatea de a se mări deductibilitatea pe impozitul pe profit (limita permisă de actualul cod fiscal pentru scutirea de la impozitare a profitului reinvestit este de 20% din impozitul din profit, iar condițiile sunt foarte restrictive). Este nevoie de lărgirea categoriilor de cheltuieli din profitul reinvestit acceptate pentru scutire de la impozitare și de revizuirea condițiilor de acordare a scutirii de impozitare pentru a se putea include și cheltuielile pentru educație (în acest moment nu sunt recunoscute ca deductibile cheltuielile din profitul reinvestit efectuate pentru educație);
- Schemele de deduceri fiscale care pot funcționa în cadrul companiilor care înregistrează profit, NU sunt transferabile asupra celor care nu declară profit; pentru aceste companii trebuie identificate soluții/facilități fiscale care nu sunt condiționate de profitul obținut în anul respectiv; de exemplu, în cazul în care într-un an firma nu obține profit, costurile cu educația și formarea profesională să fie deduse în exercițiul financiar următor; se recomandă revizuirea reglementărilor privind durata de amortizare, în sensul scurtării duratei de amortizare pentru echipamentele utilizate în educație și formare profesională; scutirea de taxe și contribuții sociale pentru cheltuielile cu salariul tutorilor de practică (pentru timpul alocat pregătirii elevilor, în care nu fac producție).

COSTURI COMPONENTA ȘCOALĂ

- Partajarea bugetelor: Dotarea atelierelor școlare trebuie asigurată din fonduri publice (cel puțin dotarea de bază); aceste ateliere sunt necesare pentru perioada de instruire practică de tip „induction”, de pregătire a integrării în contextul real de muncă oferit de practica din firme;
- Unele școli au dotări bune, dar nu sunt utilizate eficient, cu prioritate pentru învățământul profesional. Cheltuirea eficientă a banilor publici presupune dirijarea acestora prioritar către învățământul profesional (în nevoile angajatorilor predomină nivelul 3 EQF).

Principalele măsuri propuse de participanți:

- **pe termen scurt** (până la 1 septembrie 2016)

Ar trebui demarat un proiect pilot (1 an), de testare a aspectelor și schemelor aplicabile privind finanțarea. Vor fi implicate școli și companii partenere ale acestora cu disponibilitate și capacitate de a se implica în pilotare. Se va monitoriza întregul proces, inclusiv costurile implicate și sursele de finanțare, cu evaluarea rezultatelor intermediare, care pot servi pentru a fundamenta designul metodologiilor operaționale; este importantă pilotarea doar în contexte care vor putea oferi în mod transparent elementele de funcționare optimă! Este important de reținut că acest tip de formare nu poate fi demarat decât acolo unde există cererea explicită și documentată a angajatorului!

Pregătirea pilotării schemei, acolo unde există deja constituit parteneriatul cu disponibilitate:

- lansare invitație la pilotare/testare;
- selecția companiilor / unităților de învățământ care să ia parte la pilotare;
- MONITORIZAREA întregului proces de pilotare, pentru a putea documenta, culege evidențe necesare pentru recomandări la scară largă.

Crearea unui Grup de lucru pentru a analiza aspectele legislative care funcționează, cele care necesită completări și cele care sunt necesar a fi propuse și adoptate. **S-a făcut oferta de a continua analiza aspectelor** financiare în cadrul unei întâlniri găzduite de către companii, care se oferă. O primă ofertă în acest sens este din partea SC Eurosport DHS SRL Deva.

Toți participanții din cadrul atelierului și-au manifestat disponibilitatea de a participa la construirea unui învățământ profesional - dual și de a susține eforturile pentru a se forma viitori angajați de calitate într-un parteneriat real între mediul public și cel privat.

Definirea calificărilor care se vor putea obține prin învățământ profesional - dual, distinct de cele care se pot obține pe liceu tehnologic. IMPORTANT este să se elimine concurența nejustificată între cele două rute. Se **recomandă definirea unui număr de calificări pentru care EXISTĂ capacitatea** de a dezvolta împreună cu parteneri noul curriculum, adecvat cerințelor.

- ***Este o oportunitate pentru a înainta cât mai urgent propunerile de facilități fiscale mai sus menționate pentru a fi incluse în proiectul de modificare a Codului Fiscal. N.B. conform unor informații furnizate de unii participanți în cadrul atelierului 4 (Dorin Șaramet), este în lucru proiectul pentru modificarea Codului Fiscal (termen 1 septembrie).***
- Pentru dotarea de bază a atelierelor și laboratoarelor din unitățile de învățământ, sursele de finanțare sunt bugetul de stat și fondurile europene.
- Pentru subvenționarea cheltuielilor pentru mobilitatea elevilor a se vedea proiectul de lege aflat în dezbaterile parlamentare.

- **pe termen mediu:**

constituirea unui fond de formare profesională: termen mediu/lung. Presupune analiză comună și colaborare între MENCȘ și Ministerul Finanțelor Publice și consultări cu partenerii sociali din mediul economic.

4.3. Panel - dezbateri pe tema: Învățarea la locul de muncă - practici europene

Moderator: Magda BALICA, Director adjunct, Institutul de Științe ale Educației

Participanți:

- **Dragoș PÎSLARU, Ministrul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice**
- **Claudiu VRÎNCEANU, Secretar de Stat, Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri**
- **Măriuca TALPEȘ, Lider Grup Lucru pentru Educație, Coaliția pentru Dezvoltarea României**
- **Florin JIANU, Președinte, Consiliul Național al Întreprinderilor Mici și Mijlocii**
- **Cristian PÂRVAN, Secretar General, Asociația Oamenilor de Afaceri din România**

Doamna **Magda BALICA** a solicitat participanților la dezbateri din panel posibile soluții care să conducă la implementarea cu succes a formării în sistem profesional - dual, ca sistem credibil, care să răspundă nevoilor pieței muncii și să conducă la creșterea angajabilității absolvenților pe piața muncii.

Concluziile dezbaterilor din panel referitoare la posibile soluții care să conducă la implementarea cu succes a formării în sistem profesional - dual, ca sistem credibil, care să răspundă nevoilor pieței muncii și să conducă la creșterea angajabilității absolvenților pe piața muncii sunt prezentate în continuare.

În intervenția sa, **domnul Secretar de Stat Claudiu VRÎNCEANU** a subliniat faptul că, dezvoltarea învățământului profesional dual este o prioritate și a ministerului economiei, care poate să devină un punct de contact între mediul de afaceri și școală, care poate să ofere o serie de informații utile adaptării educației la dezvoltarea preconizată a economiei. Inițiativa "*Invest Romania*" este un exemplu bun pentru a ghida elevii către meserii. Implementarea învățământului profesional - dual va fi posibilă dacă în fiecare săptămână vor putea fi organizate întâlniri la nivelul ministerelor implicate (al educației, al muncii, al economiei, al finanțelor), pentru a cunoaște, în orice moment, progresele înregistrate în implementarea învățământului profesional - dual.

Domnul ministru Dragoș PÎSLARU a apreciat inițiativa dezbaterii publice a unui subiect atât de important pentru dezvoltarea României apreciind prezența unui număr mare de companii la această conferință. A fost menționat faptul că absolventul de învățământ profesional - dual trebuie să fie un "client" al ministerului muncii. În acest sens învățământul profesional - dual trebuie să conducă la o angajabilitate crescută a absolvenților, deci trebuie să fie gândit pentru a deservi piața muncii. Domnul ministru Dragoș Pîslaru a apreciat că dezvoltarea învățământului profesional - dual este strâns legată de implicarea companiilor. În acest moment, angajatorii nu se implică într-o măsură suficientă, poate și pentru că nu beneficiază de facilități fiscale atractive, care să conducă la recunoașterea efortului acestora. Totodată se impune o reformă profundă a AJOFM-urilor pentru a fi mai aproape de educație pe viitor, mai prezente în sistemul de educație și formare profesională. Domnul ministru Dragoș Pîslaru a subliniat necesitatea stabilirii de obiective la nivel de sistem de educație, flexibilitate maximă în ceea ce privește dezvoltarea curriculum-ului precum și a

efectivului de elevi la clasă. Pentru implementarea cu succes a învățământului profesional – dual este necesară, pe de o parte, implicarea statului, pe de altă parte a companiilor.

Din perspectiva implicării mediului economic în dezvoltarea învățământului profesional - dual, domnul **Cristian PÂRVAN** a subliniat necesitatea dezvoltării unui dialog activ între companii și școli. Companiile au nevoie de muncitori capabili și calificați, prin urmare se vor implica în implementarea învățământului profesional- dual. Domnul Cristian Pârvan a menționat că se impune crearea cadrului legal și a procedurilor de aplicare pentru învățământul profesional - dual. În opinia domnului Cristian Pârvan problema fundamentală este creșterea numărului de ore de pregătire practică, în sistem profesional - dual, la 2000 de ore. Este posibil ca acest aspect să conducă la modificarea curriculumului, la dispariția de ore pentru profesori, deci a unor norme didactice. Pentru această problemă, umană, trebuie găsită o soluție acceptată de toate părțile implicate.

În intervenția sa, domnul **Florin JIANU** a precizat importanța parteneriatului, între ministerele implicate în implementarea formării în sistem profesional – dual, pe de o parte și mediul privat pe de altă parte. Din punctul de vedere al domnului Florin Jianu, întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) sunt pregătite să susțină învățământul profesional - dual, ca parteneri ai școlilor pentru instruirea practică. Acolo unde IMM-urile nu pot susține învățământul profesional - dual în mod direct, acest sprijin poate fi acordat prin organizațiile care le reprezintă, cel mai bun exemplu, dar nu singurul de acest tip, fiind cel al *Coaliției pentru Dezvoltarea României*.

Intervenția doamnei **Măriuca TALPEȘ** evidențiază implicarea *Coaliției pentru Dezvoltarea României* în susținerea dezvoltării copilului încă de la intrarea în sistemul de educație, militând pentru un sistem sănătos de dezvoltare al copilului, încă de la grădiniță. Se dorește creșterea calității educației de la gimnaziu, astfel încât și calitatea absolvenților de clasa a VIII-a să fie mai crescută. Învățământul profesional, reînființat acum 3 ani trebuie să devină din ce în ce mai atractiv, printr-o promovare adecvată. Doamna Măriuca Talpeș anunță lansarea, în cel mai scurt timp, a unui *Ghid pentru companii* care prezintă școlile cu rezultate deosebite, cu care se poate colabora foarte bine și unde elevii sunt mândri că vor dobândi o profesie. În opinia doamnei Măriuca Talpeș este foarte importantă calitatea companiilor care se vor implica în învățământul profesional - dual, motiv pentru care trebuie verificată, în amănunt, atât calitatea pregătirii oferite de companii cât și măsura în care acestea angajează ulterior absolvenții.

Doamna Măriuca Talpeș propune ca structurile parteneriale reprezentate de CLDPS să fie mult mai active în momentul în care se realizează proiectul planului de școlarizare, iar propunerile acestora să conducă la respectarea procentului de 60% pentru învățământul profesional și tehnic. Se impune încurajarea inițiativelor legislative prin care să fie oferite facilități fiscale companiilor, dar și a concursurilor pe meserii. Doamna Măriuca Talpeș apreciază faptul că în condițiile în care implementarea învățământului profesional - dual va fi realizată în colaborare, cooperare și în permanent dialog cu companiile, acest proiect va avea succes.

4.4. Concluziile conferinței

Doamna **Gabriela Liliana PETRE**, Director, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT), constată că urmează o etapă de acțiune, de reconsiderare a proiectului inițial care să integreze optim propunerile participanților la dezbateri. Certitudinea, în baza feedbackului din dezbateri, este că învățământul profesional - dual este dorit și în acest sens doamna Petre anunță pilotarea acestuia începând din toamna anului 2016.

Doamna **Ligia Deca**, Consilier de stat, Departamentul Educație și Cercetare, Administrația Prezidențială, a subliniat că este nevoie de opinii articulate, de armonizare a politicilor naționale, de o mobilizare a capacității publice și private. Doamna Deca consideră a fi eficientă o tratare a cauzelor și nu a efectelor aspectelor care nu funcționează conform așteptărilor noastre, apreciind că soluțiile pentru rezolvarea problemelor legate de dezvoltare a resursei umane nu trebuie să se bazeze exclusiv pe folosirea fondurilor europene. Într-un astfel de proces de reformare resursa umană contează foarte mult, recomandarea sa fiind aceea ca această resursă din liceele tehnologice și învățământul profesional, insuficientă oricum, e necesar să fie apreciată și formată continuu.

Domnul **Adrian CURAJ**, Ministrul Educației Naționale și Cercetării Științifice, și-a manifestat optimismul în ceea ce privește dezvoltarea sistemului de învățământ profesional - dual, considerând că este extrem de important să se treacă din etapa de reflexie în cea de implementare, să se treacă de la poveste la realitate. Domnul ministru și-a manifestat încrederea în mecanismul viu al parteneriatului public-privat, în buna funcționare a statului inteligent care facilitează implementarea inițiativelor de acest gen. Un element cheie în perspectiva domnului ministru Adrian Curaj este predictibilitatea, văzută ca nevoie de a înțelege că inițiativele luate au sens pe termen mai lung și nu se schimbă în fiecare zi. Predictibilitatea este legată de generațiile de copii care necesită un spațiu sigur de dezvoltare, dar mai înseamnă și stabilitate pentru agentul economic. Domnul ministru a apreciat ideea de testare/pilotare, dar consideră că în acest caz nu putem aștepta rezultatul testării. Dacă se constată că se poate interveni, atunci intervențiile trebuie să fie implementabile în cât mai scurt timp, pentru că e nevoie de acțiune, păstrând acest reper al predictibilității. Referindu-se la reticența față de schimbare a cadrelor didactice, domnul ministru consideră că aceasta este efect al faptului că mesajele nu au fost întotdeauna foarte clare și nu s-a dat șansa să se înțeleagă de către acestea că efectele sunt predictibile, nu s-a explicat faptul că modificările în sistem care implică transformare, reprofesionalizare a cadrelor didactice, reprezintă o șansă în plus pentru punerea lor în valoare; această abordare ar da încredere cadrelor didactice. Domnul ministru și-a exprimat de asemenea regretul că timpul nu a permis discuții legate de ieșirile din sistem naturale (pensionare) și intrările în sistem (mecanismele de motivare). De asemenea, a apreciat foarte mult ideea de a avea școli diverse: liceu tehnologic, liceu vocațional, școală profesională duală, orice altă variantă în care mediul privat se implică activ. Domnul ministru și-a exprimat dorința ca învățământul profesional și tehnic să fie o opțiune dorită, nu o ultimă opțiune precum și dorința ca structurile asociative să fie mai active, iar camerele de comerț să aibă un rol mult mai important din punctul acesta de vedere. De asemenea, domnul ministru a lansat o provocare companiilor private, aceea ca din toamnă, la inițiativa companiilor, 1000 sau 500 de școli să beneficieze de prezența unui director adjunct de formare profesională, stimulat de companiile private, mecanism prin care să se creeze o apropiere mult mai eficientă între școală și agent economic. A concluzionat că, în perioada imediat

următoare, discuțiile din cadrul conferinței vor fi incluse într-un document în care să fie prezentați principalii pași de implementare (road map).

Domnul **Christian Von Albrichsfeld**, Director general – Continental România, a ținut să aprecieze evenimentul ca fiind unic prin faptul că este pentru prima dată când toate părțile implicate se reunesc într-o astfel de formulă, referindu-se la criteriul de predictibilitate care este îndeplinit prin implicarea tuturor stakeholderilor. Observă că există un ansamblu de păreri eterogene în ceea ce privește învățământul profesional - dual și că multe lucruri care au fost discutate nu sunt de fapt probleme, numai că sistemul profesional-dual, în opinia sa, înseamnă ca fiecare elev să aibă un contract cu un agent economic pentru desfășurarea stagiilor de pregătire practică, iar după ce finalizează perioada de formare, acestuia să i se ofere un loc de muncă.

Doamna **Mirabela Amarandei**, moderator al plenului, consilier al ministrului educației naționale și cercetării științifice, a mulțumit audienței pentru prezență și contribuții și a reiterat angajamentul ministerului ca în perioada următoare să fie elaborat un roadmap pentru dezvoltarea sistemului de învățământ profesional - dual.